

# Bevezetés az egészségügyi jogi ismeretekbe I.





# Bevezetés az egészségügyi jogi ismeretekbe I.

3. hét

# A cselekvőképesség

- Cselekvőképes mindenki, akinek ezt a képességét törvény nem korlátozza vagy nem zárja ki. Aki cselekvőképes, maga köthet szerződést vagy tehet más jognyilatkozatot. A cselekvőképességet korlátozó megállapodás vagy az erről szóló lemondó nyilatkozat semmis.
- A cselekvőképesség az embernek az a joga, hogy saját akaratnyilvánításával, saját nevében szerezhessen jogokat és vállaljon kötelezettségeket. Kizárólag azt az embert illeti meg, aki az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel rendelkezik, azaz akaratnyilatkozata kialakításában szellemi és testi fogyatékosága nem akadályozza.
- Különbséget lehet tenni a cselekvőképesség aktív és passzív oldala között.
  - az **aktív** cselekvőképesség azt jelenti, hogy az ember saját maga köthet szerződéseket, vagy tehet egyéb jognyilatkozatokat
  - a **passzív** cselekvőképesség a jognyilatkozatok érvényes elfogadásának képességét jelenti.

# Korlátozottan cselekvőképesség és a cselekvőképtelen kiskorú

- **Kiskorú** aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, kivéve ha gyámhatósági engedéllyel házasságot kötött.
- **Korlátozottan cselekvőképes kiskorú** az a gyermek, aki a tizennegyedik életévét már betöltötte és nem cselekvőképtelen. Az ilyen kiskorú nyilatkozatainak érvényességéhez- a kivételektől eltekintve- törvényes képviselőjének beleegyezése vagy utólagos jóváhagyása szükséges.
- Törvényes képviselőjének közreműködése nélkül is tehet személyes jellegű jognyilatkozatot:
  - megkötheti a mindennapi élet szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket,
  - rendelkezik munkájával szerzett keresményével, annak összegéig arra kötelezettséget vállalhat,
  - megköthet olyan szerződéseket, amelyekkel kizárólag előnyt szerez.
- **Cselekvőképtelen kiskorú:** az a gyermek, aki tizennegyedik életévét még nem töltötte be. Cselekvőképtelen az a kiskorú is, aki a tizennegyedik életévét már betöltötte, és akit a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett. Az ilyen kiskorú jognyilatkozata semmis, nevében a törvényes képviselője jár el.

# *Korlátozottan cselekvőképesség és a cselekvőképtelen nagykorú*

- ***Korlátozottan cselekvőképességű nagykorú:*** az a személy, akit a bíróság ilyen hatállyal gondnokság alá helyezett. Cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége pszichés állapota, szellemi fogyatkozása vagy szenvedélybetegsége miatt általános jelleggel, illetve egyes ügycsoportok tekintetében tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent
- ***Cselekvőképtelen nagykorú*** az a személy, akit a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett. Cselekvőképességet kizáró gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek ügyei viteléhez szükséges belátási képessége- pszichés állapota vagy szellemi fogyatkozása miatt-tartósan teljes mértékben hiányzik.